

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КЛІРИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Каталог 3

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 5 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Клірингова діяльність
Викладач (-і)	Романюк Тарас Михайлович к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380993242939
Е-mail викладача	taras.romaniuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни “Клірингова діяльність” є розкриття теоретичних, методичних та практичних аспектів здійснення клірингової та розрахункової діяльності на ринку цінних паперів.</p> <p>Основні завдання курсу полягають у розкритті наступних проблем:</p> <ul style="list-style-type: none"> - понятійний апарат, документи, що регламентують клірингову діяльність, - учасники клірингу та порядок їх взаємодії; - документальне оформлення взяття на облік учасників клірингу, характеристика - видів обліку учасників клірингу особою, що здійснює кліринг, реєстр учасників клірингу, що ведеться особою, яка здійснює кліринг, складові системи обліку особи, що здійснює кліринг; - кваліфікаційні вимоги та поєднання клірингової діяльності, вимоги до комплексу внутрішніх документів клірингової установи, показники діяльності Розрахункового центру. <p>Після вивчення дисципліни студент повинен знати: сутність договорів про надання клірингових послуг з фондовою біржею; про проведення грошових розрахунків за результатами клірингу з Розрахунковим центром.</p> <p>На підставі отриманих знань студент повинен уміти: здійснити взяття на облік учасників клірингу; організувати облік учасників клірингу; підготувати внутрішні документи клірингової установи: правила провадження клірингової діяльності, регламент провадження клірингової діяльності, правила кліринг</p>	
4. Компетентності та результати навчання	
<p>Компетентності: Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. Здатність діяти відповідально та свідомо. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>Результати навчання: Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці</p>	

5. Організація навчання						
Обсяг навчальної дисципліни 90 год.						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
Лекції			14/4			
практичні заняття			16/6			
самостійна робота			60/80			
Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий		
5	076 Підприємництво та торгівля	3		вибірковий		
Тематика навчальної дисципліни						
Тема	кількість год.					
	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Теоретичні основи клірингової діяльності	2	2	5			9
Тема 2. Клірингові установи та їх розвиток	2	2	5	2		7
Тема 3. Основні вимоги до здійснення клірингової діяльності	2	2	5		2	7
Тема 4. Ліцензування клірингової діяльності	2	2	5		2	7
Тема 5. Складання та подання адміністративних даних з питань клірингової діяльності	2	2	5	2		9
Тема 6. Пруденційний нагляд за кліринговою діяльністю	2	2	5			9
Тема 7. Клірингові послуги розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках	2	2	5		2	7
Тема 8. Ризики клірингу і розрахункової діяльності		2	5			7
Індивідуальне завдання			20			20
Усього годин	14	16	60	4	6	80
6. Система оцінювання навчальної дисципліни						
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна – (шляхом накопичення балів протягом семестру) Поточний контроль 0-50 балів; Самостійна робота 0-30 балів; Індивідуальне завдання 0-20 балів. Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою					

	Шкала оцінювання для заліку		
	університетська	національна	шкала ECTS (ЄКТС)
	90 – 100	зараховано	A
	80-89		B
	70-79		C
	60 69		D
	50-59		E
	26-49	Не зараховано	FX
1-25	F		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання</p> <p>Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації до 5 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста,</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 20 балів.</p>		
Практичні заняття	<p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань.</p> <p>В період дистанційного навчання заняття проходять за допомогою платформи Zoom та університетської системи дистанційного навчання.</p> <p>Критерії поточного оцінювання:</p> <p>«90-100» – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причиннонаслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами</p> <p>«70-89» – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках</p> <p>«50-69» – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки.</p> <p>«1-49» – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Поточні оцінки які можуть отримати студенти під час практичних занять сумуються і розраховується як середнє арифметичне. Середній бал переводиться у 50 бальну шкалу.</p>		
Самостійна робота	<p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестування 2. Індивідуальна робота 		

	<p>Тестовий контроль: студент опрацює питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 100 балів (20 тестів по 5 балів). Тестування проводиться в визначений період для контролю самостійної роботи. Середній бал за тестування переводиться у 20 бальну шкалу. Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання (ІЗ). Максимальна кількість балів за ІЗ становить 100 балів. Середній бал за (ІЗ) переводиться у 20 бальну шкалу.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM. Повторне складання заліку допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляється у електронному вигляді та надсилається на електронну пошту викладача або створений Google-диск.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті, враховуючи Положення про запобігання академічному плагиату (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>), Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf)

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.

Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.

8. Рекомендована література

Наукові статті

Стефінін В.В., Романюк Т.М., Шпак А.Д. Вплив макроекономічних чинників на управління та маркетинг компаній у контексті бізнес-комунікаційних стратегій // Актуальні проблеми розвитку регіональної економіки, 2025, 2 (21), 291-300. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.291-300>.

Ємець О., Шпак А., Романюк Т. ШІ драйвери трансформації бізнесу: стратегічне управління, безпека даних, маркетинг. Електронний журнал “Ефективна економіка”, 2025. № 6. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.48%20>.

Свиноус І., Романюк Т., Криховецька З., Ткачук Д. (2025). Інституційні механізми функціонування біржової торгівлі деривативними контрактами // Modeling the development of the economic systems, (4), 210–219. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-18-26>.

Свиноус І., Романюк Т., Ткачук Д., Харчишина О. Кліринг та розрахунки на ринку деривативів: проблеми та перспективи для України // Економічний аналіз. 2025. Том 35. № 2. С. 555-565. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.555>.

Свиноус І., Сатир Л., Новікова В., Романюк Т., Ткачук Д. Електронні платформи торгівлі деривативами: можливості впровадження в Україні // Економічний аналіз. 2025. Том 35. № 3. С. 43-53 DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.03.043>.

Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Романюк Тарас Михайлович